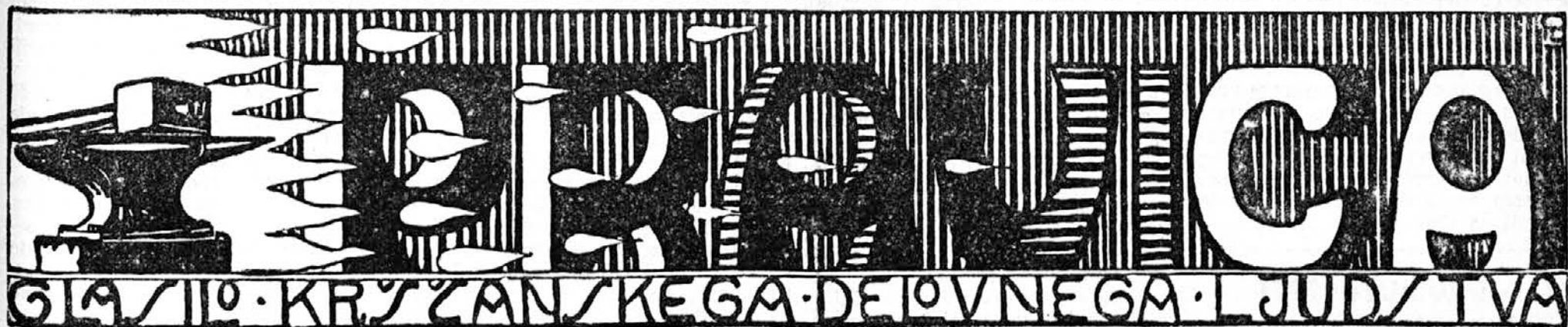

Izhaja vsak četrtek popoldne. V slučaju praznika dan poprej.
Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/I.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Posamezna številka stane 1 dinar.
Cena: za 1 mesec 4 Din, za 1/2 leta 12 Din, za 1/2 leta 24 Din;
za inozemstvo 6 Din (mesečno). — Inzerati po dogovoru.

Inzerati, reklamacije in naročnina na upravo Jugoslovanske
tiskarne, Kolportajni oddelek, Poljan-
ski nasip 2. Rokopisi se ne vračajo.

Praznik kršč.-soc. delavstva.

Vse srede v letu, zlasti pa še cel mesec marec, so posvečene posebne-
mu čiščenju sv. Jožefa, deviškega že-
nina Device Marije in rednika Jezusa
Kristusa, Odršenika sveta.

Na željo sv. Terezije je proglasil
sv. Oče Pij IX. rednika Kristusovega
za patrona sv. Cerkve in tako razširil
njegovo čiščenje po celem svetu. Nje-
gov god praznujemo vsako leto dne
19. marca.

Krščansko-socialistično delavstvo
sveta si je izbralo sv. Jožefa za po-
krovitelja in praznuje njegov god jav-
no, ne meneč se za nasprotno sape-
izza materialistično-socialističnega
trdnjavskega obzidja. Gnali pa so ga
k temu za današnje dni velevažnemu
sklepu globoki načelni razlogi.

Sv. Jožef je tipični predstavitelj
bogatega ubošva. Siromašen mizar,
zakrit svetu, živi z Marijo in božjim
Sinom tiho deviško družinsko življe-
nje, hvaleč Boga, da je tako dobrot-
ljivo prizanesljiv njegovi ničvrednosti.
— Kdor pa ne zna biti v revščini bo-
gat, ne bo znal biti v bogastvu reven.
In premoženje, ki se je po božji Pre-
vidnosti nakopičilo v njegovih rokah,
mu bo v pogubljenje.

Sv. Jožef je udano trdo delal, da
je služil vsakdanji kruh sveti Dru-
žini. V pokorščini mu je pomagala
Marija in Jezus, Sin božji. S tem je
postalo delo, ki je bilo naloženo od
Boga prvima človekoma v raju v ka-
zen za njun greh, od istega Boga v
najvišji meri posvečeno. Delo je, ki
donaša človeštvu na svetu dobro, de-
lo, tiho, udano, pokorno delo je, po
katerem dosega posameznik svoj kon-
čni smoter. Delo ni zlo, marveč je
večno načelo. Zato pa načelo dela ne
more veljati samo za posameznike ali
samo za nekatere stanove ali razrede,
marveč za vse ljudi in za vse čase.
Vsed tega se krščansko-socialistično
delavstvo bori za zmago dela nad ka-
pitalom, za zmago dela nad oboževa-
njem zlatega teleta in profitarstva. Iz
po Jezusu Kristusu v sveti Družini
posvečenega dela črpamo mi svoj de-
lavski ponos ter imamo misel narav-
nost in postrani klobuk tudi tedaj, ko
moderni svet s studom beži od naših
zapršenih in umazanih teles. Nam ni
za to, da bi jutri ali pojutrašnjim za-
sedli poveljniški mostiči mi sami, mar-
več, da bi nasplošno zmagalo načelo
dela, ker potem bo sam po sebi lahko
živel človeka dostojno in vredno živ-
ljenje najnevednejši med nami.

Sv. Jožef je ustanovitelj krščanske
družine. Na njej sloni sreča celokupne
družbe. Kapitalizem in materializem
sta to družino razbila. Prvi je proglasi-
l svobodno konkurenco in profitar-
stvo za najvišje načelo. V svojih lo-
gičnih posledicah pa je ločil moža od
žene, otroke od starišev, vse skupaj
pa je pognal v tovarne za mrtve stroje
in s trebuhom za kruhom. Drugi vidi
Boga v uživanju in je zakonce spravil
pod vrednost živine. Krščansko-socia-
listično delavstvo se zaveda, da tiči v
krščanski družini rešitev mnogih tež-
kih problemov. Zato jo bo po svojih
močeh posvečalo in propagiralo.

To je par načelnih misli k našemu
prazniku sv. Jožefa. Na letošnjem
I. kongresu krščanskega socialistič-
nega delavstva spomladi pa bi bilo
dobro premisliti, ali ne bi kazalo, pri-
rejati vsako leto marca meseca stalne
socialne ali organizatorične tečaje, ki
naj bi se zaključile s tridnevnimi du-
hovnimi vajami na dan praznika na-
šega zaščitnika sv. Jožefa.

Politični pregled.

V Jugoslaviji

preživljamo sedaj prav razburjive
dni. Kakor znano, je dobila pri zad-
njih volitvah kljub nezasišanim na-
siljem od strani vladnih organov opo-
zicija nad 350.000 glasov več nego
vladne stranke, toda radi spretno
prikrojenega volilnega reda je dobila
vlada vendarle v parlamentu 6 gla-
sov absolutne večine. S tako »večino«
pa ni mogoče vladati, tem manj še,
ker stoji nasproti njej le za par gla-
sov šibkejša opozicija, sestojča iz
vseh Slovencev in Hrvatov ter pre-
cejšnjega dela Srbov in tvori taktično
in programatično trdno in edinstveno
fronto, kateri daje notranjo moč za-
vest, da stoji za njo ogromna večina
vse države. Da bi se srbski radikali,
katerim zvesto služijo »naši«
Žerjavci in »hrvatski«
Pribičevci rešili iz teh neprijetnih klešč, so sku-
šali izpočetka z različnimi grožnjami,
obeti in podobnimi manevri razbiti
enotno opozicijsko fronto, ko so pa
uvideli, da je ves njih trud zaman,
so začeli razmišljati o tem, da bi raz-
veljavili nekaj ali pa kar vse Radi-
čeve mandate in si s tem zagotovili
v parlamentu zadostno večino. V ve-
rifikačjskem odboru, kjer sedi 11
vladinovcev in 10 opozicionalcev, so
vodili ves pretekli teden hude deba-
te. Opozicijski govorniki so razkri-
vali naravnost strašne stvari iz volil-
nega boja in nasilja, toda »večina«
je šla preko vsega tega na dnevni red
in gladko potrjevala vse svoje manda-
te, dočim je sklenila razveljaviti man-
date v bregalniškem okrožju, kjer sta
prodrli dva Davidovičeva pristaša.
Ko so prišli na vrsto hrvaški manda-
ti, vladna »večina«
par dni ni vedela kaj bi, končno je pa v njej vendarle
zmagala ona strastna in s slepoto
udarjena struja, katera se ne zmeni
menda za usodo države, le da zadosti
svoji strastni vladnoželjnosti. V pone-
deljek zvečer je namreč sklenila
predlagati narodni skupščini razve-
lavljenje 61 mandatov HRSS in da
bi temu činu pritiskala še trdnejši pe-
čat, je sklenila za nameček tudi od-
ložiti verifikacijo štajerskih manda-
tov SLS. Pri debati o teh mandatih
se je žalostno odlikoval znani dr. Piv-
ko, ki je smatral menda za svojo na-
rodno dolžnost, blatiti slovensko ljud-
stvo, kakor smo ga sicer navajeni bra-
ti le v najzakotnejših belgrajskih li-
stih.

Odločitev končnoveljavno s tem
še ni padla, kajti zadnjo besedo ima
še narodna skupščina. Morda vladno
»večina«
še v zadnjem trenutku sreča
pamet, da ne bodo izzvali boja na nož,
v katerem bo največ trpela ravno državna
misel, toda poldrugsto poslan-

cev broječa opozicija, za katero stoji
ogromna večina vsega naroda, je pri-
pravljena na vse in mirno čaka odlo-
čitev. Odgovorila bo tako, kakor je to
dostojno za zastopnike narodne veči-
ne, toda že danes je gotovo, da nasilje
ne bo trajno vladalo v naši državi in
da se z brzimi koraki bliža dan, ko
bo odločevala narodova volja.

Sicer je v našem političnem živ-
ljenju obrnila vso pozornost nase ve-
likanska korupcionistična afera Pri-
bičevičevih in Žerjavovih »demokra-
tov.«
Knez Thurn-Taxis ima namreč
v naši državi ogromna posestva, vred-
na okroglo dve milijardi kron. Po-
sestvo bi moralo pripasti državi in je
bilo v to svrhu tudi sekvestrirano, to-
da Pribičevič-Žerjavov »pravosodni«
minister je brez vednosti ministrske-
ga sveta čez noč ukinil sekvester, kar
je vrglo »demokratskim«
poštenjaki-
vičem okroglo 140 milijonov kron
»zaradek.«
Kako se bo PPŽ vlada iz-
motala iz tega škandala, zanima seve-
da vso državo in tudi v inozemstvu
vzbuja že veliko pozornost.

V Sloveniji sami vlada precejšnje
politično zatišje. Nekoliko prahu je
vzbudila le odgovodev ljubljanskih ob-
činskih volitev, s katerimi si hočejo
Žerjavovci za nekaj mesecev podaljšati
življenje na ljubljanskem magi-
stratu, toda v zadnjih časih smo se
že tako navadili na take in podobne
demokratske demokratičnosti, da se
ni ne razburjamo ne več. Edino, kar
je pri tem moralo razburiti vsakega
še tako mirnega človeka, je bilo na-
ravnost pobalinsko utemeljevanje od-
goditev. »Demokratje«
so namreč osu-
mili občinske svetnike SLS v bivšem
občinskem svetu pristranskega pri-
krojevanja volilnih imenikov, za kar
so dobili tudi na mestu primeren od-
govor.

Tudi v inozemstvu

ni na političnem polju trenutno nobe-
nih važnejših dogodkov. V Nemčiji z
napetostjo pričakujejo volitve Eber-
tovega naslednika, glede katerega
vlada še popolna nejasnost. Anglija
noče priznati takozvanega ženevske-
ga dogovora, ki je lani precej uredil
razmerje antente do Nemčije in to zna
voditi zopet do novih mednarodnih
zapletljajev. Na Češkem so preboleli
hudo notranjo vladno krizo, ki je gro-
zila izbruhniti radi izzivajočega na-
stopanja nekaterih kulturnobojnežev
proti slovaškim škofom. Na Bolgar-
skem divja krvav boj med vlado in
opozicijo, ki se izraža v neštevilnih
atentatih, nemoteno dalje. V Italiji pa
vodijo sedaj fašisti prvo veliko delav-
sko stavko, ki je razširjena že na vso
zgornjo in srednjo Italijo. Nikjer ni
pravega reda, zato Evropa tudi gospo-
darsko od dneva do dneva bolj naza-
duje in je prisiljena dan za dnevom
beračiti v Ameriki za nova milijardna
posojila.

Od rudarjev-trpinov roke proč!

Vladino časopisje je beležilo pre-
teklega tedna vest, da so vložili pod-
jetniki Jugoslavije na ministrstvo za
socialno politiko spomenico, v kateri

prosijo, naj bi naslov omejil izselje-
vanje rudarskih delavcev iz naše dr-
žave, ker da preti sicer rudniškim
podjetjem težko krizo.

Denimo to-le stvarco samo malo
pod drobnogled, da vidimo, kako
pravzaprav je:

1. Marsikatera naša industrija se
iz več raznih vzrokov nahaja zares v
večji ali manjši krizi. Rudarska pod-
jetja pa stoje tudi še danes naravnost
sijajno! Po samostojnih demokratih
»nacionalizirana«, francosko-avstrij-
ska židovska »Trboveljska premogo-
kopna družba«
(T. B. D.) je izplačala
n. pr. že skozi dve leti svojim delni-
čarjem 50% dividendo, dočim se dru-
ge industrije gibljejo do 12%, naj-
boljše pa do 18%. Lansko leto pa je
T. B. D. vkljub delni prodajni krizi
ob zmanjšanem številu rudarskega
delavstva proizvodnjo premoga znat-
no zvišala, vsled česar upravičeno su-
mimo, da 50% visoka dividenda tudi
letos ne bo nazadovala.

2. Po s pomočjo bajonetov v letu
1923 skozi 8 tednov trajajoči zlom-
ljeni rudarski stavki, je T. B. D. po-
stopala z rudarji po vseh revirjih do-
besedno kakor s psom. Rudarske za-
upnike so zaprli. Odpustili so jih iz
služb. Družine s številnimi rodbin-
skimi člani so brez pardona pometali
iz rudniških stanovanj na cesto. Od-
puščeni rudarji so dobili na svoje de-
lavske knjižice poseben, med indu-
striji dogovorjen taven znak, tako da
niso mogli dobiti služb pri nikomur,
ki je včlanjen pri »Zvezi industrijev«
ali pri »Savezu industrijalaca«. Če pa
je tak revež iskal dela v Bosni ali Sr-
biji, je bil aretiran in po več mesecev
zadržan v preiskovalnih zaporih! —
Naravna posledica tega je bila, da so
najprej zaupniki odšli v Francijo.
Čast g. dr. Dimniku, ki je šel tem
siromakom na roko! — Kdo n. pr. ne
pozna trnjeve poti našega tovariša
Kozoleta, da navedemo samo en
slučaj?!

3. T. B. D. pa je šla še naprej:
Kolektivnih pogodb ne drži sploh nič.
Ravnatelji in predelavci imajo ab-
solutno oblast. Persekucije nepresta-
ne. Mezde pasje. Varnostne naprave
pod psom. Kazni eksperimentalne. Utr-
govanje krvavo prisluženih mezd na
dnevem redu. Pristop k »Orjunici«,
SDS in »Samostojni delavski uniji«
»zaželjen«. Ponoven 1. junij 1924 zelo
pričakovano. Itd. — — — In so peli in
vriskali naši slovenski fantje, ko so
zapuščali domovino. Pri sreču pa jim
je bilo hudo...

Tako! In sedaj naj bi jim vlada
zaprla še vrata v svet! Kakor za časa
tlačanstva: Moral si ostati na določeni
zaplati zemlje in garati kot črna ži-
vina za druge.

Rudarska podjetja danes niso prav
nič v nevarnosti. V nevarnosti pa so
nikdar sili žepi kapitalističnih pijavk!
Zato, ker se delničarji T. B. D. boje,
da bodo sami od sebe morali zvišati
rudarjem sramotno nizke mezde, ako
nočejo, da jim vsi uidejo čez mejo,
zato, ker se boje, da ne bo dividenda
padla od 50 na 40% ali še nižje, naj
vlada mejo za rudarje zapre, da bo
te uboge slovenske delavske pare na
vagone odveč! In potem? Stare mezde
ali pa še znatno nižje!

**Ali si član „I. delavskega konzumnega društva“, ki ima poleg petih prodajalen v
Ljubljani tudi še trideset poslovalnic v raznih drugih krajih Slovenije?**

Minister za šume in rude je danes g. dr. Gregor Žerjav. Bajje je že pomagal arzenalskemu delavstvu in tobačnim vpokojencem in se bajje za delavce sploh izvrstno zavzema. Kovi-narji in rudarji so n. pr. novega pravilnika silno veselili. Zato smo mne-nja, da se bo g. minister v celoti pri-družil njihovu klicu: **Od rudarjev-trpinov roke proč!** In se zelo veselimo, da smo se končno morda vendarle obrnili na pravi naslov...

Jugoslovanska strokovna zveza.

Zveza tovarniškega delavstva.

Celje. Vsem članom skupine Strok. zveze tovarniškega delavstva sporočamo, da posluje vsako nedeljo dop. od 10. do 12. ure tov. blagajnik v tajništvu pri »Belem volu«, kjer lahko plača vsak svojo članarino in tudi izrazi svoje želje in pritožbe. — Člane vseh naših organizacij v Celju opozarjamo na »Čebelico«, da nas kongres ne najde nepriljubljen. Zbirajte takoj prihranke. — Vsi oni, ki so s svojo članarino zaostali, naj isto poravnajo vsaj do 20. t. m. v tajništvu, ker moramo ta mesec urediti poslovanje in obračune vseh celjskih skupin. — Okrožno tajništvo.

Zveza tobačnega delavstva.

Tobačna tovarna. Razmere v tobačni tovarni postajajo za delavstvo od dne do dne žalostnejše. Iz Belgrada prihajajo od uprave monopolov razne določbe, ki so vse prej kakor pa korist delavstva. Z obupom in solzami je pozdravilo delavstvo zlasti zadnji odlok, ki določa, da se bodo morale rodbinske doklade plačevati celo za pol leta nazaj. Prvi krivec vseh teh žalostnih razmer je sedanji trdosrčni glavni direktor v upravi monopolov v Belgradu, ki nima smisla za dobrobit delavstva in nikakakega socialnega čuta. Način njegovega postopanja tira delavstvo na ravnost v obup. Ni pa dovolj, da delavstvo vsled razmer, ki so jih zakrile najvišje inštanice, hodi potrto na delo; tej ubogi masi grenijo življenje v tovarni sami vsi oni, ki nad delavstvom proizvajajo razne krivice in preganjanja. Med one, ki jih bomo po potrebi ob priliki še našli, spada v prvo vrsto delovodja Kotar. Kakor hruške izbira delavke, ne oziraje se na pravičen red in strogo navado, ter daje seveda le njemu neljube, zlasti stare delavke od njihovega dela iz oddelka na dvorišče. Seveda pri svojih šefih zna pa to svojo hudobijo izvrstno zagovarjati. Nekoč smo slišali, da za to delo morajo imeti de-

lavke prav dobre oči. G. Kotar! Ali mogoče Grdina in Strukelj ne vidita dobro? Dalje prihodnjič.

Državni cestarji.

Občni zbor. Dne 8. t. m. se je vršil v Celju II. redni občni zbor društva, ki je pokazal delavnost življenje in napredek društva. O poteku in sklepih občnega zbora kakor tudi o poročilih članov načelstva poročamo obširno v prihodnji številki »Pravice«, katero pošljemo vsem članom nena-ročnikom. Naročniki naj na to opo-zore že vnaprej člane nena-ročnike, ker bo ta številka prinesla mnogo za-nimivosti za drž. cestarje, kakor tudi za deželne in okrajne. Člani dopi-sujte tudi sami v Pravico.

Viničarji.

Ljutomer. Na praznik sv. Jožefa se vrši po rani sv. maši v prostori-h gostilne g. Vaupotič v Ljutomeru shod Delavske in Strokovne zveze viničar-jev in kmetskih delavcev. — Tovariši in prijatelji delavstva, udeležite se tega shoda v obilnem številu. Go-vornik pride iz Ljubljane.

Ljutomer. Zveza viničarjev v Lju-tomeru opozarja svoje člane, da po-ravnajo zaostalo članarino in s tem iz-polnijo svojo dolžnost. Le tam, kjer vlada red in sloga, se da kaj doseči. Bodimo si torej složni in držimo se reda. — Načelstvo.

Za enotno železničarsko organizacijo.

(Konec.)

Upoštevali vse v zadnjih števil-kah »Pravice« omenjene predloge že-lezničarskih organizacij, je »Železni-čarska strokovna in pravovarstvena organizacija« precizirala sledeče sta-lišče, ki ga predlaga današnji konfe-renci kot platformo ujedinjenja:

Bodoča enotna železničarska orga-nizacija naj bo: 1. strogo strokovna; 2. naj priznava vsem članom prosto politično prepričanje; 3. sedež te or-ganizacije bodi v Ljubljani, a v Mari-boru strokovno tajništvo, ki ga vzdr-žuje centrala; 4. deli naj se na sekcije, katerih poslovanje naj se določi s pra-vilnikom; 5. naj bo razredna in naj stoji na stališču razrednega boja; 6. priznava naj proletarsko solidarnost; 7. v notranjeorganizacijskem delu in vprašanjih stoji na stališču demokra-cije; 8. naj bo v nacionalnem in inter-nacionalnem sklepu; 9. internacio-nalno naj pripada k internacionalni Transportni federaciji, vendar naj o tem odloča ustanovni kongres; 10. iz-voli naj se poseben odbor 5 članov, ki naj izdela na podlagi pravil enotne

organizacije ter jih predloži čimprej, a najkasneje do 15. februarja 1925 vsem organizacijam v Sloveniji, na-kar naj te do 15. marca 1925 ta pra-vilnik s svojimi predlogi vrnejo po zaslišanju članstva. Poslovodna or-ganizacija naj nato skliče sestanek vseh organizacij.

Razvila se je nato daljša debata glede razrednega boja, med katero je zastopnik Zveze jugoslovanskih že-lezničarjev izjavil v imenu slovenskih, hrvatskih in vojvodinskih »zvezar-jev«, da opuščajo vsak poudarek na-rodnosti, da tako ne bo to nobena ovira združenja, ter je pozival, da naj ostali odstopijo od stališča razredne-ga boja. Isto stališče so zavzeli tudi zastopniki »Društva prometnikov«.

Že je kazalo, da bo konferenca končala z brezplodno debato. Ker so se duhovi vedno bolj razburjali, so predlagali zastopniki kategorijskih organizacij, da naj se vzame za bazo 10 točk, ki jih je sestavila »Železni-čarska strokovna in pravovarstvena organizacija«, naj se o njih debatira ter se tako sestavi končna baza za sestavo pravil in pravilnikov bodoče enotne organizacije. Nato se je odgla-sovalo kot podlaga za bodočo enotno organizacijo sledeče točke: enotna železničarska organizacija naj bo: 1. strogo strokovna (soglasno spreje-to); 2. priznava vsem članom prosto politično, versko in narodno prepi-čanje (soglasno sprejeto); 3. sedež njen naj bode začasno v Ljubljani, dokler ne odloči kaj drugega kon-gres (17 za, 1 proti); 4. deli naj se na sekcije, katerih delovanje naj se do-loči s pravilnikom (soglasno spreje-to); 5. naj bo razredno bojvena (12 za, 2 proti, 3 ne glasujejo); 6. naj pri-znava proletarsko solidarnost (soglas-no sprejeto); 7. v notranjeorganizacij-skem delu in vprašanjih naj stoji na stališču demokracije (soglasno spre-jeto); 8. o internacionalni pripadno-sti naj odloča kongres (vsi za, eden proti); 9. sprejeta soglasno v isti stili-zaciji kot zgoraj pod točko 10.

—:—

K gori omenjenim točkam ter do-sedanjemu delovanju za enotno žel. organizacijo imamo pripomniti slede-če: podlaga za enotno organizacijo je železničarstvu dana. Da je skupna, iskrena, poštena, delavna in brez vsa-ke nepotrebne primesi, močna in enotna žel. organizacija potrebna, te-ga menda še posebej poudarjati ni treba. Potrebno pa je poudariti, ka-kor za vsako, tako tudi za enotno že-lezničarsko organizacijo ni vse eno, kakšen duh naj vlada v njej. Ako se bo železničarstvo, članstvo in vodite-lji enotne železničarske organizacije zavedalo, da je sebičnost, zahrbtnost, nevoščljivost, prekanjenost in vsaka

nadutost, ki je med železničarstvom in še posebej med vodilnimi organi nekaterih dosedaj obstoječih organi-zacij vladala, enotni žel. organizaciji kot celokupnemu železničarstvu v škodo, bo postojala ta organizacija že sama po sebi močna ter bo ugled nje in uspeh železničarstvu zagotovljen.

Čas je že, da se tudi neorganizirano železničarstvo zdrami ter spre-gleda, da je ravno ono in v organiza-cijskem smislu nedelavno železničar-stvo krivo, da njihovih pravic nikdo ne upošteva ter se jih od službodajal-ca enostavno prezira. Vladna večina v parlamentu nam še onega, kar nam po zakonu pripada, ne da, in manjši-na nam nič izposlovati ne more. Kaj se učimo iz tega? Učimo se, da naj gremo samo s čistimi in poštenimi na-meni za enotno železničarsko organi-zacijo v boj, ker le taka in nič dru-gačna organizacija nas pripelje do zmage naših pravic.

Prometna zveza.

Vsem članom »Prometne zveze« na znanje. Dne 5. t. m. je izšla Okrož-nica št. I—IV glede podelitve služ-bene obleke za zvanikičke in služitelje, ki trajno vršijo eksekutivno službo na prostem. Rok je s 1. apri-lom leta 1924. Glasi se: Vsem odele-njem in službenim edinicam! Dodatno k naši brzojavki št. 406 z dne 4. mar-ca t. l. glede izdelave in podelitve službenih oblek, odredimo sledeče: Z ozirom na omejeni kredit se sedanja izdelava in podelitev službenih oblek vrši samo za zvanikičke in služitelje, ki v prvi vrsti faktično vrše stalno eksekutivno službo na prostem, da-lje za zvanikičke in služitelje nasled-njih zvanj: skladiščniki, skladišni pazniki, skladišni sluge, nakladniki, blokovni sluge, vratarji, svetilničarji, svetilniški kleparji, nočni čuvaji, vo-zovni zapisovalci in slednjič za stal-ne premikalne delavce in stalne za-virače na sistemiziranih mestih. Upo-števali bomo kot začetni termin pode-litve dan 1. aprila 1924 ne glede na dosedaj izostale podelitvene termine. Oni uslužbenci, ki so zadnja leta pre-jeli službeno obleko, katere rok noš-nje do 1. aprila 1924 še ni prekora-čen, ne pridejo v poštev pri tej pode-litvi. — Nadalje v tej okrožnici sledijo navodila posameznim edinicam s pod-pisom g. ravnatelja dr. Borka. — Dra-gi tovariši! Tako dobijo po tej okrož-nici službeno obleko samo nekatere kategorije, druge pa ne. Kaj pa pi-sarniške sluge itd.? In ti ne dobijo zaradi zmanjšanja kredita?! Ali so potrebe pri uslužbenstvu manjše kot so bile kdaj prej? Ali si gospodje pri ravnateljstvu drž. železnice v Ljublja-ni ne upajo o faktičnih potrebah in

Ali kupuješ vse svoje potrebe pri I. delavskem konzumnem društvu?

G. K. Chesterton:

Sumljivi koraki.

(Nadaljevanje.)

Pri obedu »Dvanajst pravih ribi-čev« sta bili prvi dve jedi sprejeti s tihim priznanjem.

Mr. Audley, predsednik, je bil po-staren, ljubezniv gospod, ki je v sebi združeval vse nenavadne lastnosti te-ga kluba. Nikoli ni ničesar storil — kaj hudega še celó ne. Vsaka stranka ga je upoštevala in če bi izrazil željo, da postane minister, bi mu to takoj izpolnili.

Predsednikov namestnik, vojvoda od Chestra, je bil mlad politik, ki se je šele začel udejstvovati; to se pravi, bil je prijeten, mlad mož z gladko počesanimi lasmi, zmernim razumom in neznanjsko bogat. V javnosti je na-stopal vedno z uspehom in njegovo načelo je bilo kaj enostavno. Če mu je prišel na misel dovtip, ga je po-vedal; in navadno so ga označili za duhovitega. Če se ni spomnil nobe-nega, je dejal, da ni čas za dovtype; potem pa so rekli, da je »zmožen«. V zasebnem občevanju, v klubu sebi enake družbe, je bil prijeten, prosto-dušen in nedolžen kot šolarček.

Kot smo že omenili, je bilo vzdolž ob mizi na ploščadi štirindvajset se-dežev, klub pa je štel le dvanajst članov. S tem jim je bila cela pro-storna ploščad dana na najrazsipnejši način na razpolago. Sedeli so na no-tranji strani mize, druga stran pa je bila nezasedena in so gostje imeli prost razgled na vrt.

Bila je iz neznanega vzroka na-vada, preden je sedlo dvanajst go-stov na svoje sedeže, da je stalo vseh petnajst natakarev v vrsti ob zidu dvorane kakor četa, ki presentira orožje pred kraljem; tolsti lastnik pa se je članom kluba priklanjal v ve-selem presenečenju, kakor da bi o njih še nikoli ničesar ne slišal. Pri prvem rožljanju nožev in vilic je ta četa izginila. Ostala sta samo eden ali dva, ki sta v grobnem molku svi-gala semintja ter prinašala in odnašala krožnike.

Mr. Lever, lastnik, je izginil že davno poprej. Bilo bi neodpustljivo reči, da se je sploh kdaj osebno pri-kazal v dvorani. Ko so pa prinesli na mizo najvažnejšo jed, ribo, tedaj si lahko opazil — kako naj rečem? — nekaj, živi senci podobnega, tre-noten sijaj njegove osebnosti; dokaz, da je bil v bližini. Slavnostna ribja

jed je bil (za oko navadnega zemlja-na) ogromen puding, podoben veli-kemu ženitovanjskemu kolaču, za ka-terega vsebino je žrtvovalo precejšnje število rib svojo od Stvarnika jim dano podobo.

»Dvanajst pravih ribičev« je vze-lo svoje znamenite ribiške nože in vilice s tako sveto resnostjo, kakor da vsak kosček pudinga odtehta njih srebro. In v resnici jih je tudi od-tehtal, kolikor je meni znano. To jed so zavživali z velikim zanimanjem in v popolni tišini. Potem, ko je bil nje-gov krožnik skoro prazen, je mladi vojvoda izgovoril običajno predpisa-no pripombo:

»Kaj takega ne naredi nikjer, kakor tukaj!«

»Nikjer!« je pritrdil Mr. Audley z globokim basom, obrnil se k govor-niku in mu s svojo spoštljivo glavo parkrat priklimal.

»Nikjer, pri moji časti, tako kot tukaj! Pravili so mi, da v kavarni Anglais...«

Za trenotek je prenehal, ker je natakark pobral izpred njega krožnik in pribor, nato pa nadaljeval:

»...pravili so mi, da prirede to jed na isti način. Toda niti od daleč

ne tako dobro, gospod!« je zatrjeval ogorčeno in tresel z glavo v kruti to-goti. Bil je podoben sodniku, ki pred-laga za obtoženca vislice. »Niti od-daleč ne!«

»Precenjen kraj,« je menil neki polkovnik Pound, ki je, sodeč po nje-govem pogledu, ki je spremljal te besede, izgovoril po večmesečnem molku prvo besedo.

»O, jaz ne vem,« odgovori vojvo-da od Chestra, ki je bil optimist, »v nekaterih stvareh je izboren. Ni ga precenjevati v...«

V dvorano je prihitel natakark in obstal kot odrevenél. Ustavil se je tako neslišno kakor je preje hodil, toda vsi ti ljubeznivi gospodje, ki so živeli brez določenega namena tja v en dan, so bili navajeni gladkega te-ka nevidnega mehanizma, ki jih je obdajal; za njih je bila vsaka nena-vadna natakarkjeva kretnja sunek kot neskladen glas.

Imeli so občutek, kakršnega bi imel ti ali jaz, ko bi nam neživ svet trenutno odvedal pokorščino — če bi stol nenadoma zbežal iz sobe.

(Dalje prih.)

resnični mizeriji, ki je tukaj vladala, še sedaj poročati v Belgrad? Vprašamo samo: kdo izmed nižjega uradništva ter uslužbencev je tako briljantno plačan, da mu po vsej pravici pripadajoče službene obleke ni treba? Ali so gospodje, ki to odločajo, vsled preobilih dohodkov res popolnoma slepi postali ter je njih razum v tem smislu popolnoma ubit? Ali pri raznih tozadavnih konferencah res ni nobenega človeka, ki bi bil toliko pošten, da bi si upal nekaterim gospodom povedati resnice v obraz? Železničarji, zganite se! S tem, da se enim nekaj da, drugim pa ne, hočejo odločilni gospodje zadostiti onim, ki si vsled premalih dohodkov službene in civilne obleke kupiti ne morejo. Kdo je temu kriv? Sebičnost pri visokih gospodih, kakor med nami uslužbenci...

Pomen organizacije. Danes je še veliko delavcev železničarjev, kateri še ne vedo, čemu je sploh organizacija. To pa radi tega, kar se malo brigajo za skupnost, ne čitajo strokovnih glasil, ne mislijo na bodočnost. Samo ena je njih misel, in ta je, na večji služek in več kruha. Kako si priboriti to vse, tega pa ne vedo. Zato je dolžnost vsakega zavednega člana strokovne organizacije, da razloži in pouči take nevedneže. Govorice, katere so v navadi pri takih nezavednih delavcih, je treba najodločneje pobijati ter jim raztočati, kako bi bili uspehi ene organizacije, ako bi razpolagala z močno armado v slogi kot en mož. Takrat bi lahko bili ponosni vsi delavci na svoj tabor, v katerem bi bili zbrani z namenom vsi za enega, eden za vse. Potem bo tudi našim delavskim zastopnikom dana večja možnost, da izbojujejo uspeh za naše že izgubljene pravice, katerih smo že nebroj izgubili. In če se ne bomo kmalu spametovali, bomo še marsikaj izgubili, kar še sedaj imamo. Dokler pa bomo tako raztreseni, kakor čreda ovac, bo vedno vihral bič nad ubogo delavsko paro, katera si ne zna pomagati ob teh hudih časih. Zavedni tovariši nam neprestano kličejo: zbudite se, združite se, da gremo skupaj v boj za naše pravice in našo zmago. Kajti le z organizacijo bomo dosegli to, česar si želimo in po vsej pravici zahtevamo. — Delavec.

Delavska zveza.

Trbovlje. O. D. Z. Trbovlje ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 5. aprila 1925 v prostorih tajništva Loke 253 (hiša Konz. društva preje Martinčičeva hiša). Dnevni red: 1. Poročilo predsednika, 2. tajnika, 3. blagajnika, 4. odbornikov, 5. volitev novega odbora, 6. slučajnosti. — Člani se tem potom pozivajo, da se udeležijo polnoštevilno tega obč. zbora. Vabimo tudi vse naše somišljenike. — Na ta občni zbor pride zastopnik delavske zveze iz Ljubljane. — Križnik Filip, t. č. predsednik.

Stranice. V nedeljo 22. marca ob 2 popoldne se vrši občni zbor Delavske zveze na Stranica v gostilni Fr. Topolščaka. Vljudno vabljeni vsi člani in prijatelji Del. zveze. Vršijo se po običajnem dnevnem redu. Načelstvo.

Beleške.

Komunistična zarota! Z obznanom je sicer komunizem Jugoslavije uničen... Zlasti so to dokazale zadnje volitve, pri katerih ni bil izvoljen niti eden komunistični poslanec. Vendar — previdnost je mati modrosti! In je policija šla in se je potila in potila! Čast Bogu, ne zastoni! In je v Belgradu in v Zagrebu odkrila tajno (!) komunistično zaroto. Bog se nas usmili. »Rdeča pomoč« se ji pravi. »Pomoč!« Pa še »rdeča« zraven! Ja, če bi »rdeča« ne bila! — Ker je pa »rdeča«, je treba sklepati, misliti in sklepati, dobro sklepati! Taka-le »pomoč«, ki je »rdeča«, prav gotovo ne izhaja od »pomagati«. (Primer:

Marija pomagaj!), marveč čisto gotovo od »pomakati«, »pomočiti«, torej: »v kri pomakati« — »rdeča pomoč!« In so jih za ušesa komuniste od »rdeče pomoči«: Ajdi, bre, u zatvor! Pa je stvar čisto nedolžna: Že pet mesecev je, kar ta »Rdeča pomoč«, ki je tudi v Ljubljani, javno zbira denar za po režimu preganjane delavce, zlasti pa za njihove družine in sorce. Nabrane zneske izkazuje javno v tiskovinah in javno navaja, kdo in koliko je kdo prejel. Tako smo n. pr. že davno javno brali, da so dobili podporo od »Rdeče pomoči« tudi ljudje, ki so vse kaj drugega kot komunisti! In vam gredo v »Jutru« in »Narodu« ter po 5 mesecih (!) pišejo kilometerske članke o »rdeči pomoči«. Bog daj norcem pravo pamet!

»Črna pomoč.« »Slovenec« je pred tedni, ko je nekdo pero v črnilo pomočil, pozval slovensko javnost, naj prispeva v »Fond brezpravnih«, t. j. za tiste, ki jih je in ki jih eventualno še po PPŽ režim krivično vrgele na cesto. Opozorjamo svoje čitatelje že sedaj na uvodne članke »Jutra« in »Slov. naroda«, ki bodo izšli tje enkrat v avgustu t. l. o »črni pomoči«. (Op. ur.: Ti dve »beležki« sta se nam zakasnili za dve številk.)

Ali res? »Delavsko kmetijski list« piše, da kršč. socializem delavstvo dela hlapčevsko ponižno. — Ali sodrugi niso brali v našem uvodniku »Nazaj k načelnosti!« izvajanj o delavski zavesti in o delavskem ponosu? — Naj sodrugi še vsaj prebero današnji naš uvodnik, da bodo videli naše pojmovanje dela in vir, iz katerega črpamo mi svojo delavsko zavest in svoj delavski ponos.

Bratei krivice. Komunisti in socialni demokratje, ki se pogajajo za združitev, so sklenili, da medsebojne napade opuste. Začeli so pa nestvarno udrihati po nas krščanskih socialistih. Le naj kar nadaljujejo. Zakaj kraljestvo, ki je razdejano samo zoper sebe, bo uničeno.

Brrrr. Zadnji »Delavsko-kmetijski list« piše, da je krščanstvo sankcioniralo v starem veku suženjstvo. Kaj, ko bi sodrugi še navedli, kdo ga je odpravil? —

Zakaj imamo v Jugoslaviji državnozborske volitve? Zato, da manjšinska vlada dobi sigurno večino in da je tisti batinan, ki ne voli z njo.

Zakaj imamo v Jugoslaviji občinske volitve? Zato, da se neprestano odlagajo.

Dopisi.

Jesenice. Kriza na Jesnicah je vedno na dnevnem redu in vedno nam prinaša novih razočaranj. Ali največja hudobija pri vsem tem pa je, da je boso in lačno delavstvo vedno tisto, ki naj bo predmet visokih in težkih špekulantov. Če je premajhna carina domačih proizvodov, kriči: delavstvo, z nami, če ne zapremo tovarno itd. In zakaj? Kdo je tega kriv? Ali ne ti, zaničevan delavec sam, ki se za celo svojo usodo malo brigaš, ki ne veš, kje ti je mesto? Ti, ki hočeš sam sodelovati tam, kjer je Tvoje mesto in poročstvo, da se Tvoj položaj zboljša, namreč v močni organizaciji. Ne zahtevaj samo od svojih odbornikov, da naj sami delajo in se pehajo čez drn in strn. Zaupniki naj vrše svojo dolžnost, ne pa da se radi kakšnih nepriključitve vsemu delu, češ, če boste dobro delali, je prav, če ne vas bomo pa že kritizirali. Člani pa se zanimajte za vsa vprašanja, ki se vas tičejo, in delajte, da bo organizacija rastla, kajti le v močni organizaciji je mogoče kaj narediti. Članski sestanki naj bodo dobro obiskani in živahni. Videti moramo v svoji sredi mlade obraze, ki naj pomagajo kovati našo bodočnost. Le če bo vsak član in vsak zaupnik ter odbornik na svojem mestu v organizaciji, potem bo tudi kritika stvarna in koristna. Ob vsakem drugem slučaju pa kritika škoduje celokupnemu delu in na vsak način nepotrebna. Le kdor dela, ta naj kri-

tizira. V času, ko se svetovni kapital bori za premoč nad delavskim slojem, ko uprizorja krizo za krizo, slovenski delavec ne sme gledati mirno v to strašno igro. Tu se kuje bodočnost delavskega sloja in pri tem boju mora delavstvo zaviti rokave in na nasprotni strani graditi svojo trdnjavo, katera edina bo odbila val kapitalizma na njegove lastne pravice. Ta igra kapitalizma, tovariši, ni šala. Zavedajmo se njene važnosti v polni meri in krepko ter složno na delo do zadnjega!

Tržič. V nedeljo, 22. marca ob 9 dopoldne se vrši na galeriji »Našega doma« skupščina prodajalne I. del. konz. društva v Tržiču. Takoj na to pa se vrši občni zbor Okrajne del. zveze istotam. Ker sta to dve važni delavski organizaciji, je dolžnost vsakega zavednega krščansko mislečega delavca ali delavke, da se udeleži teh dveh občnih zborov. Na obeh zborovanjih poroča naš tov. Jožef Gostinčar. Udeležimo se polnoštevilno.

Tržič. Koncem lanskega leta se je ustanovila v Tržiču pod imenom »Runo« usnjarska in čevlarska zadruga r. z. z o. z. z namenom, da se pomaga usnjarskemu delavstvu iz več nepotrebnih kriz, povzročenih po brezčutnosti kapitalističnih podjetnikov. To skromno zrno, vrženo na polje našega delavskega združništva, je vzkliklo in srečno poganja svoje mladike. V zadnji je danes direktno zaposlenih 7 usnjarskih pomočnikov, kateri delajo s polno paro, kar je za tako mlado gospodarsko podjetje veliko. Če bo sreča mila, bo to edina rešitev usnjarskega delavstva, ob enem pa tudi rešitev usnjarske obrti v Tržiču. Druga lepa mladika, ki je pognala iz te zadruge je čevlarski oddelek, kateri je otvoril svojo prodajalno 16. marca in sicer v trgovini Šubert, Mestni trg 9. Čevlji se imenujejo po zadrugi »Runo-čevlji«. Priporočamo vsem prijateljem delavskega združništva, da kupujejo res solidno in trpežno blago »Runo-čevlje«. Da kapitalistični krogi ne simpatizirajo z zadrugo, se razvidi iz tega, ker se je »Jutro« že parkrat obregnilo v njo. — Naj živi delavsko združništvo.

Iz Zagorja ob Savi. Pred tednom so imeli socialisti in komunisti sestanke, ki so imeli namen, da ublažijo razne spore in najdejo pot, ki bi združilo marksistične frakcije. Tozadevni poskusi so se vršili v Trbovljah, Zagorju in drugje. Konec takih razgovorov je bil vedno neuspeh. Kljub trudu, ki ga je doprinesel za združitev tajnik soc. Arh, se niso dala odpraviti razna nesoglasja, ki so se stopnjevala v obeh taborih leto za leto. Starejši socialisti so odklonili dosledno vsako skupnost s komunisti. Izgleda, da bodo obe struje še nadalje cepile borbenosti proletariata v času, ko bi bila skupnost edina rešitev. Sicer se pa zdi, da nameni raznih voditeljev niso bili odkritosrčni. Morebitna združitev teh organizacij bi bila zgolj navidezna in bi ne privedla do uspehov. Vedno bolj uvidevamo potrebo krepke organizacije poštenih ljudi, s poštenim, krščanskim programom. Zgrnimo se pod prapor večnih idej, ki bodo ostale nezmagljive! Oklenimo se Resnice in zmagali bomo!

Tedenske vesti.

Umrli je v Ljubljani 13. t. m. v frančiškanskem samostanu č. o. Placid Fabiani. Po svoji ljubeznivosti je bil splošno priljubljen. Pokopali so ga v nedeljo 15. t. m. R. I. P.!

Volitve v ljubljanski občinski svet bi se morale vršiti 18. marca. Isti ljudje, ki so jih razpisali z namero, da z zahrbtnim naskokom osvoje magistrat, so jih — odložili, ker so videli da bi bili po »Ljubljanski samoupravni zvezi« pošteno nasekani. Tega sramotnega umika ne morejo prenesti niti stebri ljubljanske SDS. Jeze se na P. Turka, Likozarja, dr. Dinko Puca, dr. Žerjava in na dr. Rupeta, češ: zakaj ste jih pa razpisali, če

niste bili zmage sigurni? — Kdaj pride tisti čas, ko bo gospoda od SDS v Ljubljani zmage sigurna. — Še dolgo ne!

Občinske volitve v Trbovljah tudi preložene do tedaj, ko bo SDS tam »zmage sigurna«. Pa bo potreba še nekaj pohodov v tamošnje revirje in še in še ne bo nič z »zmagosigurnostjo«.

Buržuazija deluje. Radi sodelovanja pri delavskem obrambnem fondu »Rdeča pomoč« so bili v Ljubljani aretirani sledeči »neodvisni«: Vuk, Peterkovič, Kordič, Mesojednik, Praprotnik in M. Fainova. — In vendar je bila »R. P.« javna ustanova, ki je javno zbiralala prispevke za delavske žrtve in javno izkazovala zbrane in izdane zneske!

Tri žrtve. Služkinja Ivanka Jerebova, ki je služila pri Galetovih v Borovnici, je pred 14 dnevi umorila svoje novorojeno dete. Po storjenem dejanju se je sama oglasila pri dr. Šabecu, kateremu je povedala, kaj je storila. Dr. Šabec ji je svetoval, naj se sama javi orožnikom. Jerebova je odšla in skočila v Ljubljano, katere truplo so na Vrhniki potegnili iz vode. Po njenih pismih so spoznali, da je bil oče njenega otroka orožnik A. Ogrin s Škofelje. Zadnje dni prejšnjega tedna se je pa prizadeti orožnik sam ustrelil s svojo službeno puško in obležal na mestu mrtev.

Vlom v Tržiču. Prejšnji teden je bilo vlomljeno v tržiški občinski urad. Vlomilec so vdrl v blagajno. Dobili pa so samo 1200 starih nežigosanih avstrijskih kron. Denarja pa zato niso dobili, ker naklada občina ves denar v čekovnem uradu.

Regulacija Save v Zagrebu. V Zagrebu so začeli z deli za regulacijo Save.

Centralizacija poštne hranilnice. Minister za pošto in brzojav je podpisal predlog za enoten ustroj poštne hranilnice. Glasom predloga postane poštna hranilnica enotna organizacija s sedežem v Belgradu. Čekovni zavodi v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu se izpremene v podružnice belgrajske centrale.

Železniška nesreča. 14. marca je skočil s tira brzovlak blizu Slavonskega Broda med postajama Sibiñje in Orijava. Štirje vagoni so se prevrnili preko nasipa v jarek. Ranjenih je bilo 12 oseb.

Žandarja ubila kmeta. V Donji Moravi v Črni gori sta prejšnji teden dva žandarja ubila uglednega domačina Jovana Simonovića. Simonović je oral, ko sta žandarja prišla po razorani njivi. Simonović je orožnika opozoril, naj hodita po poti, nakar je nastal prepir, v katerem sta orožnika Simonovića ubila. Vaščani so orožnika zgrabili in oddali oblastem.

Zadruga za proizvodnjo brezalkoholnega vina. Pristaši treznostnega gibanja v Belgradu snujejo zadrugo, ki bo proizvajala iz grozdja sladko vino brez alkohola.

Parni mlin v Banatu zgorel. V Novi Kaniži je te dni zgorel parni mlin bratov Feher. Zgorele so tudi znatne zaloge žita in moke. Škoda znaša 6 milijonov dinarjev, ki je krita z zavarovalnino.

Proslava 1. maja 1925. Komunisti in socialni demokratje nameravajo praznovati letošnji 1. maj skupno. O pomenu in načinu proslave tega praznika so se vršila med njimi 10. t. m. prva posvetovanja.

Obletnica pariške komune. Dne 18. marca t. l. poteče 54 let, kar so prevzeli v Parizu »komunardi« oblast. Bilo je to po nesrečni francoski vojni z Nemčijo, ko se je cela Francija nahajala v razsulu in kaotičnem stanju. Komunardi so brezpogojno zatrti svoje nasprotnike in vladali 72 dni. Armada pa, katere štab se je nahajal v Versailles, kjer so trajala premirna in mirovna pogajanja z Nemčijo, je Pariz blokirala in ga dne 21. maja 1871. naskočila. Poulični boji so trajali 8 dni. Šele 29. maja so regularne čete obvladale cel Pariz. V teh bojih je padlo nad 17.000 delav-

Ali veš, da ima zadruga poleg raznih vsakdanjih potrebščin tudi najcenejše in najboljše oblačilno blago, poleg tega pa še

3% popust?

cev. Nad 40.000 mož, žen in otrok pa je bilo pobitih ali v masah ali pa justiciranih po obsodbi prekih sodov. — General Gallifet se je bil zločinško znošil nad delavstvom.

Komuna 18. marca 1871. v Parizu je jasen dokaz, kako se ne sme delati. Kdor hoče udariti, mora udariti tedaj, ko je zmage siguren! Francoska buržoazija se je bila baš radi nesposobnosti komunarov opomogla in je pod krinko varnosti in reda v državi zavzela stare pozicije, če prav bi bila morala izginiti radi ponesrečene vojne leta 1871. za vedno s površja.

Glas o »Pravici«.

Prejeli smo sledeči dopis, ki služi, da ga priobčimo: — Velečeni gospod urednik! — Nekaj mesecev sem že naročnik Vašega cenjenega lista in moram priznati, da mi še dosti ugaja. Opozoriti vas pa vendar hočem na par stvari, na katere se po možnosti ozirajte, če hočete, da se list še bolj razširi med delovno ljudstvo, zlasti podeželsko.

Prva stvar, na katero bi vas opozoril, je, da skušajte spraviti v list še več načelnih in objektivnih političnih podčrtali mi) člankov, odpadejo naj pa po možnosti razni brezpomembni dopisi. Poročila iz strokovnih organizacij naj pa bodo kar moči na kratko sestavljena. Prav je, da se objavi, kako organizacije delujejo za spodbudo drugim, vendar preveč na široko raztegniti taka poročila, menda nima pravega smisla.

V uvodnih člankih naj se čimvečkrat povdarja pacifistična ideja (podčrtali mi), torej boj proti brutalnemu militarizmu, ki je izrodek kapitalizma. Kaj tacega ljudje radi bero ter se s tem pacifistična misel krepí in uveljavlja med narodom (podčrtali mi).

Druga stvar, na katero opozarjam, je ta, da bi se v listu še več pažnje posvečalo kmetskemu proletariatu (podčrtali mi), to so razni revni mali posestniki in bajtari ter gostači po deželi. Ti ljudje bijejo trd boj za svoj življenski obstanek, nimajo pa prave organizacije, katere bi se oklenili (podčrtali mi).

Prosim, razmišljajte, kako bi se dala ta stvar urediti in pišite o tem kaj v listu.

Tretja stvar na katero opozarjam pri listu, je pa, da skrbite v njem vedno tudi za primerno zabavno, ozioroma leposlovno berilo. Deloven človek je prereven, da si poleg svojega političnega lista naroči še kakšen družinski list, torej mu mora politični list nadomeščati tudi leposlovnega. Torej le vedno kaj dobrega za podlistek!

Če vam je prav, vam bom od časa do časa kaj napisal za list o razmerah med kmetskim delavstvom, ker so mi razmere slednjega kolikor toliko znane, ker sem tudi sam na tem zainteresiran. Prosim odgovora, ali pismo, ali pa v listu!

Pošiljam iskrene delavske pozdrave! — L. B.

Op. ur.: Z dopisom se v celoti strinjamo. Tudi svoje glasilo vedno usmerjamo v tem smislu. V kolikor šepamo, nam primanjkuje sodelavcev in sotrudnikov. Zato nam bo vaše sodelovanje zelo dobrodošlo.

Kmetski proletariat ima danes svojo strokovno organizacijo v »Zvezi viničarjev in kmetskih delavcev« s sedežem v Ljutomeru, ki je včlanjena v »Jug. strok. zvezi«, politično pa je organizirana v »Delavski zvezi za Slovenijo« s centralo v Ljubljani.

Prosveta.

Krekova mladina.

Krekova mladina, Ljubljana. Na dan sv. Jožefa ima društvo skupno sv. mašo z obhajilom v cerkvi Sv. Jožefa ob 7 zjutraj. Vabijo se vsi člani in članice, da se sigurno udeležijo. Čopdan je pa izlet na Vevče. Zbirališče ob pol 2 pri cerkvi sv. Petra. Vabljeni tudi nečlani društva. Odbor.

Ljubljanska Krekova mladina v Celju. V nedeljo 15. marca je prvič gostovala Krekova mladina iz Ljubljane v celjskem Narodnem domu s Petrovičevim žalcigro »Mrak«. V podrobno kritiko se ne bom spuščal, priznati pa moram, da je igra izpadla nadvse dobro. Režija je bila v dobrih rokah tov. Ivana Peterlina. Vsi igralci so se vživili v svoje vloge, katere so bile zasledene po najboljših močeh ljubljanske Krekove mladine. Ta dan je bil kot nekak praznik in težko smo pričakovali tega obiska. Občinstvo se je zelo zanimalo za vsebino igre in marsikatero oko je bilo rosnó, posebno pri scenah med Elijo Vujinom (tov. Ivan Peterlin) in Rado Staničevom (tov. Iva Orehek). Tudi Marta Vujin (tov. E. Č.) je bila izborna. Zelo dober je bil tudi Vasilij Stanič (tov. S. Peterlin), kateri je predstavljal slepega vojaka, kateri se vrača iz vojske in naleti na žalostno tragedijo, katera se je odigrala med njegovo odsotnostjo, in ga tirala tako daleč, da je odšel s svojo sestro Jekico za koščkom kruha. Jekica (tov. Anica Zalar) je svojo nalogo mojstrsko predložila. Omeniti pa moram pohvalno tudi vojaka (tov. Stane Kratožil). Vsi igralci so ponesli v Ljubljano priznanje celjskega občinstva, le žal, da scenerija ni popolnoma odgovarjala igri. — Tovariši Ljubljanci, le korajžjo! Sporočamo vam pa našo željo: Na skorajšnje zopetno svidenje v celjskem Narodnem domu! — Joško Mulej.

Krekova mladina, Celje, ima svoj II. občni zbor v nedeljo 22. marca ob 4 popoldne v hotelu »Beli vol«. Udeležba vseh članov in članic obvezna. Odbor.

Krekova mladina v Celju je imela svoj redni sestanek 11. t. m., katerega se je udeležilo kljub zaposlenosti mnogih nad 40 članov in članic. Predaval je g. dr. Godnič o vrednotah žive vere in potrebah praktičnega pozitivnega krščanstva za prerod človeške družbe, ki pleše danes okrog zlatega teleta. Navzoči so izvajanja predavatelja močno odobraval, saj je pa tudi živo posegel v današnje žalostne moralne razmere. Govorili so še razni drugi člani, kar je veselo dejstvo, da se naša mladina upa danes že nastopati. Storili so se razni sklepi in načrti za bodoče notranje delo v društvu in izobrazbo članov. Da se bo lahko vsak do zadnjega udeležil I. krš. soc. kongresa v Ljubljani se je sklenilo, da začnejo takoj vsi člani in članice zbirati svoje prihranke v »Čebelici«.

Krekova mladina, Celje, uprizori v četrtek 19. t. m. ob 4 popoldne v dvorani Narodnega doma v Celju izvirno romantično igro v petih dejanjih »Strahomir«. Vabimo Celjane kakor tudi vse ljubitelje in prijatelje Krekove mladine, da se v čim večjem številu udeležijo. — Odbor.

Krekova mladina, Štore, uprizori ponovno igro »Don Fernando« v nedeljo 22. marca ob 4 popoldne v Šmarju pri Jelšah. Upamo, da bo tudi tukaj občinstvo pokazalo naklonjenost in se v čim večjem številu udeležijo te predstave. — Odbor.

Krekova mladina, Ljutomer. Na praznik sv. Jožefa se vrši skupni shod s krščanskimi socialističnimi organizacijami. Ob 6 zjutraj sv. maša, po maši tabor. Na taboru govori tov. Fr. Žužek. Vabijo se vsi člani, da se tabora udeležijo. — Predsednik.

Delavska zakonodaja.

(Nadaljevanje.)

§ 29. Če so v neposredni bližini podjetij, za katera velja obveznost iz § 26. tega zakona, država ali druga javna dečja zavetišča, sme pristojna inspekcija dela lastnike dotičnih podjetij oprostiti obveznosti glede naprave lastnih zavetišč, ako se zavežejo, da bodo vse otroke svojih delavcev, ki bi imeli v smislu § 26. tega zakona pravico do oskrbe v zavetiščih, ob svojih stroških stalno nameščali v dotičnih državnih ali javnih zavetiščih.

Če se ugotovi, da lastniki podjetij ne izpolnjujejo vestno te svoje obveznosti ali da iz kakršnegakoli razloga

ni več mogoče uporabljati državnih ali drugih javnih zavetišč za otroke delavcev posameznih podjetij, stopijo za lastnike dotičnih podjetij iznova v veljavo obveznosti, predpisane v § 26. tega zakona.

Prizadeta podjetja bi morala začeti z ustanovitvijo dečjih zavetišč najkasneje v 6 mesecih, ko je stopil zakon v veljavo, to je do 14. decembra 1922. Danes po dveh letih se vprašamo, v koliko se je to zgodilo? Odgovor dobimo jako žalosten, kajti niti v enem podjetju se ni ustanovilo dečje zavetišče. Iz tega lahko sklepamo, da je delavska, recimo socialna zakonodaja, po večini ostala le samo na papirju. Stvar Inspekcije dela je, da uveljavi zakon in pripomore delavstvu do pravice. Delavstvo samo pa naj v tem pogledu primerno pritiska na Inspekcijo dela.

Zdravstveni predpisi za delo.

§ 30. Pomožne osebe sme biti zaposleno v podjetjih (obratih), navedenih v § 1 tega zakona, samo, če niso prostori, v katerih se dela, nevarni za njegovo zdravje in življenje vobče.

Če so lastniki podjetij zavezani, dati svojemu pomožnemu osebju tudi stanovanje, smejo uporabljati pomožne osebe za delo samo, ako mu preskrbe tudi popolnoma zdrava stanovanja.

Vsa podjetja, ki ne izpolnjujejo pogojev prednjega odstavka, morajo najkasneje v enem mesecu po opozoritvi pristojnih oblastev ali izpolniti pogoje, katere jima postavijo ta oblastva v zmislu predpisa prednjega odstavka, ali pa razpustiti vse svoje pomožne osebe.

Kateri prostori in katera stanovanja ne ustrežajo zahtevam prvega odstavka tega paragrafa, določajo pristojne inšpekcije dela na osnovi mnenja strokovnih organov in občin navodil, ki jih bodo dobivale v tem pogledu od ministrstva za socialno politiko.

§ 31. Lastniki podjetij morajo skrbeti:

1. da se vzdržujejo delovni prostori, stroji, orodje in material tako, da je zdravje in življenje delavcev zavarovano.

Stroji in strojni deli, ki se jih je nevarno dotikati, morajo biti stalno zaščiteni.

2. da se delavnice dobro razsvetljujejo, vzdržujejo čiste, zračijo in da so opremljene s sredstvi zoper požar;

3. da niso prostori za delo in stanovanje z delavci prenapolnjeni;

4. da se vzdržuje v prostorih podjetja red in nramnost, zlasti če delajo moški in ženske skupaj. Tvorniške zgradbe, kjer delavci obdujejo, morajo imeti prostore, kjer se delavci lahko umivajo in obdujejo, in sicer posebne za moške in posebne za ženske; tudi ti prostori morajo ustrezati higijenskim pogojem;

(Dalje prihodnjič.)

Socialni vestnik.

Izguba ameriškega državljanstva. Mnogo naših ljudi, ki so postali državljani Zedinjenih držav, ne ve, da lahko tudi izgube to državljanstvo. A ne glede na to, da ga ameriški zakon ekspatriira, če postane državljan kakšne druge države, izgubi državljanstvo že, če se vrne v deželo, iz katere je prišel v Ameriko in živi tam dve leti, ali pa če odide v kakšno drugo deželo in živi tam pet let. Zakon sicer dopušča nekatere izjeme. Da se njegovo ameriško državljanstvo ne razveljavi, mora diplomatičnim ali konzularnim potom zastopnikom Zedinjenih držav doprinesiti zadovoljiv dokaz: a) da živi izven Zedinjenih

držav izključno kot zastopnik ameriške trgovine ali industrije; b) da živi tam zaradi zdravljenja ali izobrazbe; c) da je višja sila preprečila njegov pravočasni povratek; d) da živi v inozemstvu kot redno imenovan zastopnik kakšne priznane ameriške prosvetne, znanstvene, dobrodelne ali verske organizacije. V vsakem slučaju mora doprinesiti dokaz, da se hoče vrniti v Zedinjene države in tam prebivati. Če ne doprinese takega dokaza na zadoščenje ameriškega diplomatičnega ali konzularnega zastopnika, se mu lahko primeri, da ostane brez domneve.

Izseljevanje muslimanov iz Jugoslavije. Turška vlada je dovolila, da se izseli letos 30.000 muslimanov iz Jugoslavije v Turčijo. Naslednje leto se bo lahko izselilo iz naše države 50 tisoč muslimanov. Izseljenec bo vlada dala zemljo in žito, hiše pa si bodo morali napraviti sami.

Razno.

Razočarani. Tatovi so se spravili na vlak, ki je vozil v Messino. Ko je počasi vozil, so rekli, sedaj je čas in so vrgli tri velike zaboje iz vlaka. Mislili so, da so notri gotovo stvari velike vrednosti. Bile pa so le tri krste; tatovi so jih odprli in prebrskali, mrtvece so pustili kar na tiru.

Hudi kadivec. Na Holandskem je sedem milijonov prebivalcev in prebivalk. Pokadili so pa leta 1923 dve milijardi cigaret, poldrugo milijardo cigar in šest milijard kilogramov tobaka za pipe.

Agitirajte za »Pravico«!

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

R. Z. Z. O. Z.

ki posluje v novourejenih prostorih

v Ljubljani, Mesni trg 6.

Telefon št. 9.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje

najugodnejše

ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. — Izvenljubljanskim vlagateljem so na razpolago poštne položnice, da nimajo s pošiljanjem denarja nikakih stroškov.

Jamstvena glavica nad 10.000.000 Din.

Službo dobi trgovski poslovodja

ali poslovodkinja mešane stroke z večletno trgovsko prakso, ki je zmožen položiti kavicijo ali dati jamstvo dobrega poroka. Nastop takoj ali pozneje. Ponudbe s priporočili naj se pošljejo na naslov:

Konzum, Ljubljana, Kongresni trg 2

Znamk za odgovor ne prilagati. — Kdor v 8 dneh ne prejme odgovora, ni sprejet.